

ВИСНОВОК

про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації Маринич Ольги Юріївни «Забезпечення прав і законних інтересів людини у досудовому кримінальному провадженні», що подана на здобуття наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 081 «Право» (галузь знань 08 «Право»)

Дисертація Маринич Ольги Юріївни «Забезпечення прав і законних інтересів людини у досудовому кримінальному провадженні», що подана на здобуття наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 081 – «Право» (галузь знань 08 «Право») виконана на кафедрі кримінального процесу та криміналістики факультету № 1 Донецького державного університету внутрішніх справ. Тема дисертаційного дослідження затверджена Вченою радою Луганського державного університету внутрішніх справ імені Е.О. Дідоренка 28 жовтня 2021 року (протокол № 3), змінена Вченою радою Донецького державного університету внутрішніх справ 29 серпня 2023 року (протокол № 22). Тема відповідає науковому напрямку «12.00.09 - кримінальний процес та криміналістика; судова експертиза; оперативно-розшукова діяльність» в межах спеціальності 081 «Право».

Висновок про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації Маринич О.Ю. «Забезпечення прав і законних інтересів людини у досудовому кримінальному провадженні» підготовлений за результатами попереднього розгляду цієї дисертації та її доопрацювання і публічної презентації Маринич О.Ю. наукових результатів зазначеної дисертації, який відбувся 25 квітня 2025 року (протокол засідання кафедри кримінального процесу та криміналістики факультету № 1 Донецького державного університету внутрішніх справ № 12/1).

Рецензенти:

1) професор кафедри кримінального процесу та криміналістики факультету № 1 Донецького державного університету внутрішніх справ, доктор юридичних наук, професор Одерій О.В.;

2) доцент кафедри кримінального процесу та криміналістики факультету № 1 Донецького державного університету внутрішніх справ, доктор філософії Литвиненко О.Г.

За результатами засідання було складено наступний висновок.

1. Обґрунтування вибору теми дослідження.

У дійсний час у досудовому кримінальному провадженні існує ризик незаконного та неправомірного обмеження прав і законних інтересів людини у зв'язку з тим, що на вказаному етапі кримінального процесу відсутні належні гарантії щодо забезпечення прав і законних інтересів особи. Дефектність кримінальних процесуальних норм та недосконалість їх практичного застосування у контексті забезпечення прав і законних інтересів людини призводить до порушення останніх, в результаті чого зібрані під час

досудового кримінального провадження докази визнаються недопустимими, що у подальшому може призвести до несправедливих рішень у справі. Порушення прав і законних інтересів людини у досудовому кримінальному провадженні негативно відображається не лише на загальному суспільному інтересі всього українського суспільства, а й завдає конкретної шкоди правам і законним інтересам учасників кримінального провадження (підозрюваний, потерпілий, свідок та інші), унеможливорює виконання завдань кримінального провадження. Тому комплексне наукове дослідження забезпечення прав і законних інтересів людини у досудовому кримінальному провадженні є вкрай актуальним для розвитку доктрини кримінального процесу, удосконалення кримінального процесуального законодавства та практики його реалізації. Вітчизняними науковцями (І.Ю. Бабенко, О.П. Кучинська, Л.М. Лобойко, Т.О. Лоскутов, А.В. Мельниченко, І.А. Тітко та інші.) досліджувалася проблематика забезпечення прав людини у досудовому кримінальному провадженні, але сфера правового регулювання забезпечення законних інтересів людини у досудовому кримінальному провадженні довгий час залишалася поза належною увагою. Вищезазначене обумовлює актуальність наукового опрацювання проблематики забезпечення прав і законних інтересів людини у досудовому кримінальному провадженні.

Тему дисертації визначено відповідно до положень Національної стратегії у сфері прав людини (у частині запобігання та протидії катуванню, жорстокому, нелюдському або такому, що принижує гідність, поводженню чи покаранню, забезпечення права на справедливий суд), затвердженої Указом Президента України № 119/2021 від 24 березня 2021 року, пріоритетного напрямку «Правові механізми забезпечення і захисту прав та свобод людини», «Удосконалення національної правової системи та її адаптації до європейського права» Стратегії розвитку Національної академії правових наук України на 2021-2025 роки, затвердженої постановою загальних зборів Національної академії правових наук України від 26 березня 2021 року № 12-21, тематики наукових досліджень і науково-технічних (експериментальних) розробок на 2025-2029 роки затвердженої Наказом МВС від 21 травня 2024 р. № 326, Комплексного стратегічного плану реформування органів правопорядку як частини сектору безпеки і оборони України на 2023-2027 роки, схваленого Указом Президента України від 11 травня 2023 р. № 273/2023).

2. Наукова новизна результатів дослідження.

Зумовлюється тим, що в дисертації сформульовано та обґрунтовано низку теоретичних положень і практичних рекомендацій, які мають значення для удосконалення теоретичних уявлень і практики забезпечення прав і законних інтересів людини у досудовому кримінальному провадженні. Найбільш значущими серед них є такі, що мають певний ступінь новизни:

вперше:

– визначено, що забезпечення прав і законних інтересів людини у досудовому кримінальному провадженні – це надання особі юридичної та

фактичної можливості використання права та задоволення законного інтересу або можливості відмови від права та законного інтересу шляхом правового регулювання та реалізації процесуальних гарантій прав та законних інтересів людини у досудовому кримінальному провадженні;

- запропоновано унормувати мінімальний 14-денний строк після повідомлення особі про підозру до закінчення досудового розслідування з метою недопущення порушення права на захист внаслідок передчасного завершення досудового кримінального провадження;

- доведено, що ефективність забезпечення прав і законних інтересів людини у досудовому кримінальному провадженні – це здатність процесуальних гарантій за мінімальний термін часу досягнути мети щодо забезпечення особі юридичної та фактичної можливості використати право та задовольнити законний інтерес або можливості відмовитися від права та законного інтересу у досудовому кримінальному провадженні;

- обґрунтовано, що напрямами підвищення ефективності забезпечення прав і законних інтересів людини у досудовому кримінальному провадженні є: 1) деформалізація кримінального процесуального законодавства в частині правової регламентації процедурної діяльності сторони обвинувачення у досудовому кримінальному провадженні; 2) деталізація кримінального процесуального законодавства в частині правової регламентації обмеження прав людини у досудовому кримінальному провадженні; 3) оптимізація судово-контрольної діяльності за обмеженням прав людини у досудовому кримінальному провадженні; 4) діджиталізація досудового кримінального провадження; 5) удосконалення прокурорського нагляду за додержанням законів органами досудового розслідування під час обмеження прав людини у досудовому кримінальному провадженні.

удосконалено:

- теоретичні положення щодо засобів забезпечення прав і законних інтересів людини у кримінальному процесі. Констатовано, що засоби забезпечення прав і законних інтересів людини у досудовому кримінальному провадженні можна поділити на такі види: доктринальний, нормативний та правозастосовний. Кожен з цих засобів є важливим для ефективного гарантування прав і законних інтересів людини на досудовій стадії кримінального провадження;

- наукові погляди стосовно забезпечення законних інтересів людини у кримінальному провадженні. Відмічено, що гарантією реалізації законних інтересів особи у досудовому кримінальному провадженні є правове регулювання у кримінальному процесуальному законі порядку судового оскарження рішень, дій або бездіяльності сторони обвинувачення, що перешкоджають здійсненню загальних правових прагнень особи на досудовому етапі кримінального процесу.

набули подальшого розвитку:

- теоретичні уявлення щодо забезпечення права людини на розумний строк кримінального провадження. Визначено, що удосконалення законодавчих норм в частині забезпечення права людини на розумний строк

досудового кримінального провадження під час воєнного стану може відбуватися такими способами: 1) скасування інституту зупинення та відновлення досудового розслідування; 2) унормування судового контролю за законністю підстав та процесуального порядку зупинення та відновлення досудового розслідування; 3) врегулювання максимальної кількості разів прийняття процесуальних рішень про зупинення та відновлення досудового розслідування у кримінальному провадженні;

– доктринальні положення стосовно забезпечення права людини на заборону катування під час кримінального провадження. З’ясовано, що відсутність визначення у процесуальному законі чітких меж застосування примусу під час реалізації затримання, приводу, примусового освідкування та примусового відібрання біологічних зразків не сприяє забезпеченню права людини на заборону катування у досудовому кримінальному провадженні.

3. Теоретичне і практичне значення отриманих наукових результатів дослідження. Результати дослідження становлять як науково-теоретичний, так і практичний інтерес та можуть бути використані:

- у науково-дослідній роботі – під час подальшої теоретичної розробки забезпечення прав і законних інтересів людини у досудовому кримінальному провадженні, науково-дослідній діяльності Донецького державного університету внутрішніх справ під час проведення загальнотеоретичних та галузевих досліджень спрямованих на подальший розвиток кримінального процесу.

- у освітньому процесі – при викладанні навчальних дисциплін кримінального процесуального профілю, підготовці підручників, навчальних посібників та навчально-методичних матеріалів, а також проведення різних видів занять з відповідних дисциплін у системі підвищення кваліфікації працівників слідчих та оперативних підрозділів Національної поліції України.

4. Наукові публікації, у яких висвітлено основні результати дисертаційного дослідження, та повнота їх опублікування.

Основні наукові результати дисертації Маринич Ольги Юріївни «Забезпечення прав і законних інтересів людини у досудовому кримінальному провадженні» опубліковано у 8-ми наукових публікаціях, з них 6 статей – у наукових виданнях, включених МОН України до переліку наукових фахових видань з юридичних наук, 2 статті – у періодичному науковому виданні держави, яка входить до Організації економічного співробітництва та розвитку та Європейського Союзу з наукового напрямку «Право», 3 тез доповідей – у збірниках матеріалів науково-практичних конференцій.

Наукові статті, в яких опубліковані основні результати дисертації:

1. Маринич О.Ю. Окремі аспекти порушення права на захист на етапі повідомлення про підозру. *Електронне наукове видання «Аналітично-порівняльне правознавство»*. 2023. № 5. С. 537-542.

2. Маринич О.Ю. Деякі аспекти забезпечення права на розумний строк

досудового кримінального провадження. *Прикарпатський юридичний вісник*. 2023. № 4 (51). С. 129-135.

3. Маринич О.Ю. Щодо питання забезпечення права на ефективне розслідування на початковому етапі досудового кримінального провадження. *Вчені записки Таврійського національного університету імені В.І. Вернадського*. Серія : Юридичні науки. 2023. Т. 34 (73), № 5. С. 72-79.

4. Маринич О.Ю. Окремі напрями підвищення ефективності забезпечення прав і законних інтересів людини у досудовому кримінальному провадженні. *Recht der Osteuropäischen Staaten*. 2023. № 6. С. 11-18.

5. Маринич О.Ю. Поняття забезпечення прав і законних інтересів людини у досудовому кримінальному провадженні. *Вчені записки Таврійського національного університету імені В.І. Вернадського*. Серія : Юридичні науки. 2024. Т. 35 (74), № 1. С. 171-176.

6. Marynych O. The concept of effectiveness of ensuring the rights and legal interests of a person in pre-trial criminal proceedings. *Visegrad Journal on Human Rights*. 2024. № 1. P. 56-63.

7. Маринич О.Ю. Забезпечення законних інтересів особи у досудовому кримінальному провадженні. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. Серія : Право. 2024. Вип. 83 (3). С. 255-261.

8. Маринич О.Ю. Забезпечення права людини на заборону катування під час застосування примусу в досудовому кримінальному провадженні. *Наше Право*. 2024. № 3. С. 123-130.

Опубліковані тези доповідей, які засвідчують апробацію матеріалів дисертації:

1. Маринич О.Ю. Види засобів забезпечення прав і законних інтересів людини у досудовому кримінальному провадженні. *Теорія та практика протидії злочинності у сучасних умовах*: матеріали міжнародної науково-практичної конференції (м. Львів, 03 листопада 2023 р.). Львів: Львівський державний університет внутрішніх справ, 2023. С. 151-153.

2. Маринич О.Ю. Проблеми забезпечення права людини на недоторканність житла чи іншого володіння особи у досудовому кримінальному провадженні. *Партнерство та взаємодія підрозділів системи МВС з органами державної влади та громадськістю*: матеріали всеукраїнської науково-практичної конференції (м. Кривий Ріг, 03 листопада 2023 р.). Кривий Ріг: КННІ ДонДУВС, 2023. С. 93-94.

3. Маринич О.Ю. Окремі аспекти забезпечення права на свободу на досудовому кримінальному провадженні: *Теоретико-прикладні проблеми юридичної науки на сучасному етапі реформування кримінальної юстиції*: матеріали міжнародної науково-практичної конференції (м. Хмельницький, 10 травня 2024 р.). Хмельницький: Хмельницький університет управління та права імені Леоніда Юзькова, 2024. С. 97-98.

Зазначені публікації характеризуються повнотою викладу матеріалів дисертації, опубліковані у різних випусках (номерах) наукових періодичних видань. Серед наведених публікацій немає таких, в яких повторюються наукові результати, опубліковані раніше в інших наукових публікаціях, що

вже зараховані за темою дисертації. Опублікування результатів дисертації Маринич Ольги Юріївни «Забезпечення прав і законних інтересів людини у досудовому кримінальному провадженні» відповідає вимогам, встановленим п. 8 Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 року № 44 (зі змінами і доповненнями).

5. Обґрунтованість і достовірність результатів дослідження.

Основні положення та наукові висновки є обґрунтованими, базуються на аналізі літератури з тематики дослідження та узагальненні практики застосування національного законодавства (усього – 231 найменування).

Структура дисертаційного дослідження О.Ю. Маринич відповідає визначеній меті та поставленим завданням дослідження. Робота складається з анотацій, із вступу, 3-х розділів, які включають 7 підрозділів, висновків, списку використаних джерел та додатків.

Виявлені під час попереднього обговорення дисертації недоліки були усунуті дисертанткою у встановлені строки.

Загальний висновок

З урахуванням викладеного, представлена дисертаційна робота Маринич Ольги Юріївни «Забезпечення прав і законних інтересів людини у досудовому кримінальному провадженні» відповідає встановленим вимогам, має наукову новизну, теоретичне та практичне значення і рекомендується до захисту.

**Головуючий на засіданні
кафедри кримінального процесу та криміналістики
факультету № 1 ДонДУВС
кандидат юридичних наук**

Олександр ГРУЗДЬ

07 травня 2025 року

Підпис Олександра Груздя засвідчую

**Т.в.о. начальника відділу
документування службової діяльності**

Наталя ХОЗЛУ